Legenda mărțișorului

după legende populare românești

Baba Dochia ascunde Soarele în căsuța ei, iar un voinic cu fular roșu îl eliberează cu o horă. Legenda mărțișorului, blândă și amuzantă, pentru grupa mare și clasele I–II.

Vârsta	Grupa mare, Clasa pregătitoare, Clasele I–II (5–9 ani)
Durata	~9 min
Copii	10–26
Dificultate	Medie
Ocazia	Mărțișor și Ziua Mamei, Primăvara

Două legende vechi, puse într-o singură poveste. Soarele coboară în sat să joace hora cu copiii, dar Baba Dochia, înfofolită în nouă cojoace și tot înfrigurată, îl ia acasă pe post de sobiță. Fără Soare, lumea îngheață, iar un voinic pleacă după el. Nu se bate cu nimeni: o provoacă pe babă la horă, iar Baba Dochia se încălzește atât de tare încât își aruncă, unul câte unul, toate cele nouă cojoace, în timp ce sala numără cu voce tare. În viscol, voinicul își pierde fularul roșu, croșetat de mama lui, iar acolo unde fularul a căzut pe zăpada albă răsar primii ghiocei. Din firul alb al babei și firul roșu al fularului, Zâna Primăverii împletește primul mărțișor.

Finalul e potrivit pentru 1 Martie și pentru 8 Martie: copiii cântă cântecul mărțișorului și coboară în sală să le dăruiască mamelor mărțișoarele făcute de ei. Fulgii de nea joacă fără replici, iar Ghioceii și Copiii satului vorbesc în cor, așa că rolurile se potrivesc și copiilor timizi. Sceneta explică pe înțelesul celor mici și „zilele babei” de la început de martie.

Ce învață copiii

- Tradiția mărțișorului: ce înseamnă firul alb și cel roșu, de ce îl purtăm toată luna martie și de ce îl legăm apoi de un pom înflorit.
- Legenda Babei Dochia și „zilele babei”, adică de ce vremea e schimbătoare la început de martie; la preșcolari se leagă de tema „Când, cum și de ce se întâmplă?”.
- Curajul și cuvântul dat: voinicul pleacă la drum lung pentru ceilalți, iar Baba Dochia își ține promisiunea.
- Hora și numărătoarea cu voce tare exersează ritmul, coordonarea și atenția (Muzică și mișcare).
- Arte vizuale și abilități practice: copiii lucrează singuri mărțișoarele pe care le dăruiesc la final.

Distribuția

Rol	Descriere	Copii	Costum
Povestitorul 5 replici	Spune legenda cu glas de bunic care povestește la gura sobei: rar, cu pauze. La grupa mare poate fi educatoarea; la clasele I–II, unul sau doi copii care citesc bine.	1–2	Cămașă albă sau ie, o vestă și o carte mare din carton, cu un mărțișor desenat pe copertă.
Soarele 4 replici	Coboară în sat în chip de fată frumoasă și luminoasă. E vesel în horă, speriat cât e închis, iar la eliberare deschide larg brațele, ca niște raze.	1	Costum de soare cu rochiță
Baba Dochia 13 replici	Iarna cea bătrână: nu e rea, doar înfrigurată și încăpățânată. Tremură, dârdâie, minte stângaci („e pisica!”) și dansează ca o fată mare. Cel mai haios rol din scenetă, pentru un copil cu umor.	1	Costum Bunica din Ridichea uriașă Peste costum, trei-patru „cojoace” ușor de aruncat: un șal, o vestă, un pulover larg, o căciulă. La brâu, o cheie mare din carton; în mână, un fus cu lână albă.
Voinicul 9 replici	Băiatul curajos din sat. Vorbește hotărât, cu capul sus, și câștigă cu istețime, nu cu forța: o încălzește pe babă cu o horă.	1	Costum Făt-Frumos cu mantie Un fular roșu lung, cu ciucuri, legat la gât.
Zâna Primăverii 3 replici	Vine când sună ghioceii. Caldă și liniștită, ea împletește primul mărțișor și îl arată sălii.	1	Costum de Zâna Primăverii
Ghioceii o replică	Răsar acolo unde a căzut fularul roșu. Cresc încet, ca în reluare, și își spun strofa în cor.	2–6	Costum Ghiocel cu petale albe

Rol	Descriere	Copii	Costum
Copiii satului 5 replici	Joacă hora cu Soarele, tremură de frig când acesta dispare și numără cojoacele babei. Vorbesc în cor; la final dăruiesc mărțișoarele.	3–8	Costum Șezătoare cu ie și bundiță Pentru băieți, varianta cu cămașă și bundiță din același catalog.
Fulgii de nea fără replici	Viscolul Babei Dochia: aleargă în cerc în jurul voinicului, îi fură fularul, apoi se prind în horă și se „topesc” când iese Soarele. Rol fără replici, bun pentru copiii timizi.	2–6	Costum Fulg de nea cu șase raze Câte o eșarfă albă în mână, pentru viscol.

Decorul

Scena are două părți. În stânga, ulița satului: un gard de nuiele din carton și, pe fundal, un soare mare din carton galben, peste care se poate trage o pânză gri. În dreapta, căsuța Babei Dochia: un paravan alb, cu o ușă și un lacăt mare desenat, cu vată pe acoperiș. În fața căsuței, pe podea, o pânză albă: zăpada pe care cade fularul.

Recuzita

- ☐ Un fular roșu lung, cu ciucuri
- ☐ Un fus sau o lingură de lemn cu lână albă înfășurată, pentru Baba Dochia
- ☐ Trei-patru „cojoace”: un șal, o vestă, un pulover larg, o căciulă
- ☐ Un șal alb mare, pentru răpirea Soarelui
- ☐ O cheie mare din carton
- ☐ Eșarfe albe pentru Fulgii de nea
- ☐ O pânză gri pentru soarele din fundal și o pânză albă pentru zăpadă
- ☐ Un șnur lung alb-roșu, gata răsucit, ascuns la Zâna Primăverii
- ☐ Un coș cu mărțișoare făcute de copii

Muzica

- Pentru hora din scena 1 și din scena 3: o horă sau o sârbă populară, instrumentală, de pe un disc.
- Cântecul copiilor „Hai la horă, roată-roată”: patru versuri cântate pe melodia horei sau spuse ritmat, în timp ce se învârt.
- La intrarea Zânei Primăverii: „Primăvara” din „Anotimpurile” de Vivaldi.
- Cântecul final, „Mărțișor, fir alb și roșu”: patru versuri pe o melodie simplă, inventată cu copiii, cântate în horă.

Textul scenetei

Scena 1 – Hora Soarelui

> *În stânga, ulița satului; în dreapta, căsuța Babei Dochia. Soarele din fundal strălucește. Copiii satului stau pregătiți pentru horă.*

POVESTITORUL

Demult, tare demult, iarna se lungise și nu mai voia să plece. Atunci Soarele a coborât pe pământ, în chip de fată frumoasă, ca să joace hora cu copiii satului și să le aducă primăvara.

> *Muzică populară. Soarele intră, iar Copiii satului se prind în horă în jurul lui.*

COPIII SATULUI *(cântă, jucând hora)*

Hai la horă, roată-roată,
Strălucește lumea toată!
Soare, Soare, stai la joc:
An bogat și cu noroc!

> *Din căsuță iese Baba Dochia, înfofolită în toate cojoacele, cu fusul în mână. Tremură din cap până-n picioare.*

BABA DOCHIA

Eu sunt Baba Dochia,
Port cojoace, câte? Nouă!
Dar mi-e frig și când e soare,
Și mai tare dacă plouă!

BABA DOCHIA *(vede Soarele)*

Ia te uită! Soarele! Ce sobiță frumoasă… Dacă-l iau la mine-n casă, nu mai îngheț niciodată!

> *Baba Dochia se furișează pe vârfuri, îi aruncă Soarelui pe umeri șalul alb și îl trage după ea. Copiii satului se opresc din joc, încremeniți.*

SOARELE

Lasă-mă, Babă Dochia! Oamenii au nevoie de mine!

BABA DOCHIA

Ba eu am nevoie de tine, că mi-a înghețat nasul! Hai la mine-n căsuță!

> *Baba Dochia îl duce pe Soare în căsuță și închide ușa.*

BABA DOCHIA *(încuie ușa, apăsat)*

Și-acum, nouă lacăte! Clanc! Clanc! Clanc!

> *Baba Dochia își prinde cheia la brâu și se retrage după căsuță. Pânza gri se trage peste soarele din fundal. Lumina scade.*

Scena 2 – Lumea fără Soare

> *Copiii satului se strâng unii în alții și tremură.*

COPIII SATULUI

Nu mai cântă păsărele,
Nu mai râde nimeni, nu.
Soare drag și luminos,
Unde ești, de nu vii tu?

POVESTITORUL

Fără Soare, lumea s-a întunecat. Izvoarele au înghețat, păsările au tăcut, iar primăvara stătea ascunsă pe undeva și nu îndrăznea să vină.

> *Voinicul iese în fața copiilor.*

VOINICUL

Nu mai plângeți! Mă duc eu la Baba Dochia și aduc Soarele înapoi!

COPIII SATULUI

E departe, voinice! Și pe drum e ger și viscol!

VOINICUL

Nu mi-e frică nici de ger,
Nici de viscol, nici de nea!
Soarele-l aduc-napoi,
Vă promit, pe-onoarea mea!

POVESTITORUL

Mama voinicului i-a legat la gât un fular roșu, croșetat de mâna ei, ca să nu-i fie frig pe drum. Și voinicul a pornit. A mers o vară, a mers o toamnă, a mers o iarnă întreagă, până a ajuns la căsuța Babei Dochia.

> *Voinicul își strânge fularul roșu la gât și face un ocol mare al scenei, cu pas apăsat. Copiii satului îi fac cu mâna și se retrag în colțul din stânga.*

Scena 3 – La căsuța Babei Dochia

> *Fulgii de nea ies în fugă și se rotesc în jurul voinicului, cu eșarfele ridicate: e viscolul. Voinicul se apleacă în vânt și merge mai departe, pas cu pas. Un fulg îi ia fularul de la gât, se joacă puțin cu el și îl lasă să cadă pe pânza albă de zăpadă. Voinicul nu observă. Fulgii se opresc în jurul căsuței.*

VOINICUL *(bate la ușă)*

Babă Dochia! Deschide!

BABA DOCHIA *(iese de după căsuță, cu fusul în mână)*

Cine-mi bate la ușă pe viscolul ăsta?

VOINICUL

Un voinic din sat. Am venit după Soare.

BABA DOCHIA

Soare? Care Soare? Aici nu e niciun Soare.

SOARELE *(din căsuță)*

Ba sunt aici! Ajutor!

BABA DOCHIA *(încurcată)*

Ăăă... e pisica. Mieună și ea așa, ca un soare.

VOINICUL

Babă Dochia, fără Soare îngheață toată lumea! Păsările nu mai cântă, copiii nu mai râd.

BABA DOCHIA

Și eu ce să fac? Mie mi-e frig la oase! Soarele e sobița mea. Nu-l dau, și gata!

VOINICUL

Dar dacă te încălzesc eu, fără Soare? Mi-l dai atunci?

BABA DOCHIA *(râde)*

Tu? Pe mine? Am nouă cojoace și tot dârdâi! Bine, fie: dacă mă încălzești, îți dau cheia. Dacă nu, rămâi la mine și-mi torci lână toată iarna!

VOINICUL

S-a făcut! Fulgilor, hai la horă! Babă Dochia, hai și tu! Hora încălzește mai bine decât orice sobă!

> *Muzică populară, tot mai repede. Voinicul o prinde de mână pe Baba Dochia, iar Fulgii de nea se prind și ei în horă.*

BABA DOCHIA *(gâfâind, tot mai veselă)*

Hopa, hopa, ce mai horă!
Parcă-s iar o fată mare!
Uf, mi-e cald, mi-e cald de tot...
Jos cojocul! Ce dogoare!

> *Hora se învârte mai departe. La fiecare bătaie din palme a voinicului, Baba Dochia aruncă un cojoc. Copiii satului privesc din colț și numără cu voce tare.*

COPIII SATULUI

Unu! Doi! Trei! Patru! Cinci! Șase! Șapte! Opt!

BABA DOCHIA *(aruncă ultimul cojoc și se oprește, râzând)*

Nouă! Gata, gata, m-ai încălzit, voinice! De o sută de ani n-am mai jucat hora! Cuvântul e cuvânt: ține cheia!

> *Baba Dochia scoate de la brâu cheia mare și i-o dă voinicului. Voinicul descuie căsuța. Soarele iese, își scutură șalul alb de pe umeri și deschide larg brațele. Pânza gri cade de pe soarele din fundal, iar lumina crește.*

SOARELE

Mulțumesc, voinice drag,
Pentru inima-ți curată!
Strălucesc din nou pe cer
Și topesc zăpada toată!

> *Fulgii de nea se „topesc”: se lasă încet pe vine, apoi ies pe vârfuri, unul câte unul.*

Scena 4 – Primul mărțișor

VOINICUL *(își duce mâna la gât)*

Fularul meu! Unde e fularul de la mama?

SOARELE *(arată spre pânza albă)*

Uite-l acolo, pe zăpadă!

POVESTITORUL

Și chiar acolo unde fularul roșu căzuse pe zăpada albă, s-a întâmplat o minune: au răsărit primii ghiocei.

> *Ghioceii intră ghemuiți, pe vârfuri, și se așază în jurul fularului. Apoi cresc încet: întâi capul, apoi brațele, ca niște flori care se deschid.*

GHIOCEII

Pe zăpada albă, albă,
Lângă roșul tău fular,
Am ieșit, mici clopoței:
Primăvara sună iar!

> *Pe muzica lui Vivaldi intră Zâna Primăverii. Copiii satului aleargă spre ea din colțul lor.*

COPIII SATULUI

Soarele! S-a întors Soarele!

ZÂNA PRIMĂVERII

Am auzit clopoțeii ghioceilor și am venit! (Ridică fularul de pe zăpadă.) Ce frumos se vede roșul pe alb... Babă Dochia, dă-mi un fir din lâna ta albă.

BABA DOCHIA

Albul e de la mine, de la iarnă. Ia, maică, ia!

> *Baba Dochia rupe un fir alb de pe fus și i-l dă Zânei.*

ZÂNA PRIMĂVERII

Voinice, dă-mi și tu un fir din fularul tău.

VOINICUL

Roșul e de la mama mea. Ia-l!

> *Voinicul îi dă Zânei un fir roșu din ciucurii fularului. Zâna îi pune fularul înapoi la gât, răsucește cele două fire împreună, apoi ridică deasupra capului șnurul lung, alb și roșu, ca să-l vadă toată sala.*

ZÂNA PRIMĂVERII

Albul iernii și roșul dragostei de mamă, împletite. De azi, acesta e mărțișorul!

BABA DOCHIA *(își strânge cojoacele în brațe)*

Și-acum eu plec la munte, cu oile mele, că aici s-a făcut prea cald! Dar să știți că în primele zile din martie mă mai întorc, să vă scutur câte-un fulg... Să nu mă uitați!

> *Baba Dochia iese făcând cu mâna.*

POVESTITORUL

De atunci, în fiecare an, la întâi martie, oamenii își dăruiesc mărțișoare: albul e de la zăpadă, roșul e de la fularul voinicului. Iar vremea schimbătoare din primele zile ale lui martie se cheamă și azi „zilele babei”.

> *Copiii satului aduc coșul cu mărțișoare. Toată distribuția vine în fața scenei; Baba Dochia se întoarce, fără cojoace, și se prinde și ea în horă.*

TOȚI *(cântă, prinși în horă)*

Mărțișor, fir alb și roșu,
Strop de iarnă, strop de soare:
Te purtăm la piept o lună,
Te legăm de-un pom în floare!

> *Copiii coboară în sală câte doi, cu coșul, și le dăruiesc mamelor, bunicilor și doamnelor educatoare sau învățătoare câte un mărțișor. Apoi urcă înapoi pe scenă, se prind de mână, cu Soarele și voinicul la mijloc, și fac o plecăciune.*

Sfaturi de regie

- Baba Dochia nu are nevoie de nouă cojoace adevărate: ajung trei-patru straturi ușoare, puse doar pe umeri, ca să le arunce dintr-o mișcare. Copiii numără mai repede, iar baba aruncă ultimul strat la „Nouă!”. Sala râde oricum.
- Viscolul: Fulgii aleargă în cerc, toți în același sens, cu eșarfele ridicate. Alegeți dinainte fulgul care ia fularul și locul exact unde îl lasă să cadă, pe pânza albă, ca să-l vadă toată sala.
- Dacă nu puteți stinge luminile, „întunericul” îl face pânza gri trasă peste soarele din fundal, iar copiii se strâng unii în alții, tremurând. La întoarcerea Soarelui, pânza cade și toți ridică brațele.
- Repetați separat cele două hore, cu muzica, până se învârt fără ciocniri. Hora din scena 3 merge mai repede decât prima: așa se vede că babei i se face tot mai cald.
- Mărțișoarele de la final le fac copiii, cu câteva zile înainte: șnur alb-roșu și o floare de hârtie, un nasture sau un trifoi din fetru. La cei mici, evitați acele de siguranță: copiii le pun mărțișorul în palmă sau i-l leagă de încheietură cu o fundiță.
- Pe copiii care stau mult pe scenă fără replici (Fulgii, Copiii satului) puneți-i să „trăiască” povestea: să tremure, să se uite după voinic, să-i facă semn cu mâna. Așa nu se plictisesc și nu se foiesc.

Variante și adaptări

- Grupa mare: Povestitorul e educatoarea, iar replicile în proză ale voinicului și ale babei se pot scurta. Versurile rămân, pentru că se învață cel mai ușor.
- Mai puțini copii (10): Fulgii de nea pot fi chiar Ghioceii, pentru că și costumul lor e alb. În viscol aleargă cu eșarfe albe, apoi se ghemuiesc lângă fular și „răsar”. Trei copii ai satului ajung.
- Mai mulți copii (până la 26): doi povestitori, opt copii ai satului și câte șase fulgi și ghiocei. Oițele Babei Dochia (costumul Mieluț de primăvară) pot ieși cu ea la munte, fără replici.
- Versiune scurtă (6–7 minute): păstrați primul cântec, versurile și finalul, dar scurtați dialogul de la ușa căsuței: Baba Dochia acceptă direct provocarea la horă.

Costumele pentru serbare, de la Vis de Carnaval

Pentru fiecare rol din scenetă găsiți costumul potrivit pe visdecarnaval.ro: îl închiriați în mărimea copilului și îl primiți prin curier sau la locker.

Grădinițe și școli: în programul Partener Premium, părinții închiriază fără garanție, iar costumele vin toate într-un singur colet.

+40751093743 · contact@visdecarnaval.ro

Scanați și vedeți costumele

Text original Vis de Carnaval. Îl poți folosi gratuit la serbări, îl poți printa și adapta grupei tale. Te rugăm să nu-l republici pe alte site-uri. visdecarnaval.ro/scenete/legenda-martisorului